

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 " — "
Negyed évre	1 " 50 "
Egyes szám ára	6 "
Külföldre egy évre	8 " — "

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr, s minden egyszeri közlés
után 30 kr bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyilttér“ rovatban
közölendő cikkek soronként
10 kr díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetések, nyilttéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

A mezőgazdaság és üzlet.

II.

A magyar hazának minden talpalattnyi földje a honfiak drága vérével van szerezve s verejtékes munkájával megtermékenyítve. E föld éléskamarája a nemzetnek, hazája édes mindnyájunknak. Midőn tehát az üzlet azt kívánja, hogy a föld áru legyen s azzal az üzlet kedvéért úgy bánunk el, mint árucikkkel, ez a honfiakra nézve nem lehet közönyös dolog, mert ez ellenkezik minden magyar honpolgár s így az összes magyar faj érdekeivel.

„A földet kiszolgáltatni az üzleteknek, — a mint egyik kitűnő publicistánk megjegyzi — a feltétlen magánbirtok alapján oly ellentétet teremt a magán- s a közérdek között, hogy azon dilemma elé állítja az államot: vagy szüntesse meg a magánföldbirtokot, vagy egyeztesse ki törvényhozással a földbirtokra nézve a köz- és magánérdeket.“

De hát miért is ne lehetne a föld- vagy pénz- vagy jogcímek közötti közjó érdekében megvizsgálni és határait körülírni?

A mezőgazdaság nem közönséges üzlet. A földnek kiterjedése, termőképessége a természet által meg van határolva, azt nem lehet szaporítani, kiterjeszteni; de az árukat tetszés szerint lehet gyártani.

A mezőgazdaság már a fentebbiek szerint, de azokon kívül is, különös te-

kintetek alá esik az üzlettel szemben már azért is, mert a közönséges üzleteknél az egyik mesterember azt nyeri, a mit a másik elveszt; de a mezőgazdaság bajait az egész állam megsínyli, megéri; a veszteség itt pótolhatatlan.

A mezőgazdaság jövedelmezősége kérdéses; ki van az téve veszendőségek, hasznavehetetlenségnek az utolsó perczig; ellenben a legtöbb üzletnél, legalább megközelítőleg, előre ki lehet számítani a jövedelmet.

A mezőgazdasági termékeket nem lehet tetszés szerint tartogatni; ezeknek kezelése különös bánásmódot kíván; ezek korlátozva vannak, sok kárnak vannak kitéve; a mezőgazdaságot a körülmények szerint nem lehet megszorítani vagy kiterjeszteni; de mindez más- képen van az üzlettel, az üzleti tárgyakkal.

A legtöbb üzletet kár nélkül lehet megszorítani vagy kiterjeszteni; az üzleti tárgyakat a körülmények szerint addig lehet tartani, a meddig tetszik vagy szükséges.

A mezőgazdasághoz a tudományon kívül hagyomány, gyakorlat kell; az üzletet gépiesen vagy tudományosan egyaránt el lehet sajátítani.

A föld — már ezek szerint is — nem tekinthető úgy, mint közönséges értelemben vett tőke, s azért a mezőgazdaságot nem is lehet egyszerű vagy közönséges üzletnek tartani. S ha ennek

daczára továbbra is üzletnek tartják: akkor a mai válságon segítve nem lesz s a haza földje még nagyobb mértékben ingó értékévé lesz téve; akkor fokoztatni fog napról napra a szükséglet, gyorsítani fog azon időpont bekövetkezése, midőn csakugyan „idegen lesz a magyar otthon“.

Különböztetve lássák a hivatottak. A késő unokák aligha fogják áldani ezen helytelen és átkos üzleti elmélet barátait, kik telhetetlen pénzsomjuk kielégítésére a mezőgazdaságot üzletté degradálták.

X.

A székelyföldi kivándorlás kérdéséhez.

(Levél a szerkesztőséghez.)

Tek. szerkesztőség! Becses lapjok a minapában a székely kivándorlás kérdését szőnyegre hozván, nem tehetem, habár egy kissé megkésve is, hogy e tárgyban egyéni véleményemnek tért kérve, egyet-mást úgy a tek. szerkesztőség, mint a t. olvasó közönségnek becses figyelmébe ne ajánljak.

Meggyőződésem az, hogy a székelyföldi kivándorlás régen vajudó, de megoldást még maig sem nyert kérdését tovább egy perczig sem szabad közönyösen venni. Az örökös halogatás nemcsak kár és hátrány nemzet-testünkre, hanem valóságos fekély, mely ha sokáig marad orvosolatlanul, gyógyíthatlanná válik, csenevészszé, bénává tesz, végre pedig maga után vonja az erkölcsi elzüllést és a halált. A lassu és sorvasztó betegséget tehát, mielőtt veszélyesebbé válnék, meg-

a szép, az elegáns, az ünnepezt diva, hely-lyel kínálta meg őt, a szegény zenészt, maga mellett; ezért a boldogságért a fejede-mek is megirigyelték volna.

A művész kocsiba szállt és barátságosan intett E....nek, hogy foglaljon helyet mellette. E.... engedelmességet. Eleinte elfogulatlanul beszélgettek a művészetről, színészetről és énekesekről; aztán magáról E....ról folyt a beszéd. Mintha nővére lett volna, úgy beszélt jövőjéről Nilsson; azt mondta neki, hogy miként minden művésznek a becsvágyat, a szakadatlan törekvést kell mindenek fölül helyeznie, a művészet világában erős szívet, erős akarattal kell birnunk, ha valamit el akarunk érni, különben tönkre megyünk és legfeljebb szánalmat, sőt megvetést aratunk a barátok elismerése és csodálása helyett. E....t meghatotta ez a beszéd és csak némán bólintott fejével.

— Egy példát mondok önnek, kedves E...., — folytatta Nilsson, midőn a kocs egy magányos fehér ház előtt megállott, mely egy vasráccsal körülvett kert közepén állott és kis várhoz hasonlított. Ez a tébolyodottak háza volt.

A művész kiszállott, E.... akaratlanul követte őt. Maga az igazgató jött eléje, nagyon örvendő a hirneves művész megjelenésének. Mindkettőjüket egy kis szobába vezette, melyben egy sápadt fiatal ember,

kell előznünk; a székelyföldi kivándorlás régen vajudó kérdését valahára meg kell oldanunk.

E kérdés sürgős megoldása, ha a Székelyföldre, hazánk keleti védbástyájára, a magyar társadalomnak szüksége van, főfeladata a társadalomnak, de elodázhatlan kötelessége a kormánynak.

Nézetem szerint lehetséges e kérdés megoldása társadalmi uton, ha szóval és tettel komolyan fellépünk és nem engedjük, hogy feledésbe menjen.

Hiszem, hogy kormányunk, mely az utóbbi időkben a magyarság ügyét a zátonyról — hova a nemzetiségi tulzók dobták volt — kezébe véve, annyi üdvös intézkedést tett, látva a társadalom által megindított mozgalmat, sietni fog e kérdést mielőbbi megoldásra juttatni, módot fog nyújtani a Székelyföldre paragon beverő kincshalmaz kikutatására és kiaknázására s ezáltal kivándorlásra utalt testvéreinknek kenyeret adva kezébe, megmentendi őket a hazának.

Hiszem és remélem, hogy e tárgyban emelt szavaink úgy a társadalom, mint a kormány köreiben nem fognak többé visszhang nélkül maradni, mert e kérdés megoldását már csakugyan nem lehet tovább halasztani.

Ma már nem elég, ha az ifjúságra nézve a kivándorlást betiltja a kormány.

Nem elég, ha a székely ifjakat addig, míg katonakötelezettségük lejár, át nem bocsátjuk a határon és a székely munkáskezet, mely különben is a multak hagyományainál fogva oláhországi munkához szokott, minden további eredmény nélkül a magyar alföldre utaljuk, a hol sem a szokásokkal, sem a napidíjjal nem ismeretes egy is, és még ezenfelül garanciát sem nyújt senki sem a munkakapás, sem a napidíj mennyisége felől,

kinek arczáról a buskomorság és a téboly le volt olvasható, belépésükre felriadt. Rá meresztette szeméit Nilssonra és aztán hirtelen azt kérdezte tőle:

— Üdvözlét hoz nekem tőle?

Nilsson képtelen volt szólni, de az igazgató azt mondta:

— Hisz tudja, hogy Adelaide Ristori már nincsen Angliában.

A tébolyodott hátat fordított neki és ismét ábrándjaiba merült.

— Gyógyíthatatlan? — kérdezte künn Nilsson.

— Elveszett a világra és magára nézve — viszonzá az igazgató, mély pillantást vetve a művész kisérőjére.

Mikor ismét a kocsiban ültek, Nilsson azt kérdezte a fiatal embertől:

— Nos E.... ur, elmondjam-e önnek e fiatal ember történetét, ki tíz év óta temetkezik ebbe a magányba? Festő volt, meglátta Adelaide Ristorit és beléje szeretett. Ristori akkor már férjes asszony és anya volt, valahogyan menyasszony vagyok, s nem viszonzhatta az ifjú érzelmeit. A festő eleinte tombolt, ma eltemetett, de annál kevesebb a kilátás felgyógyulására! Nos kedves barátom, mikor fog engem meglátogatni, hogy elmondja nekem, hogy ismét megkedvelte hivatását és újra elszerződött valahová?

A kocs megállott, a művész melegen

A „Székelyföld“ tárczája.

Nilsson Krisztina életéből

a következő igen sajátos esetet közlik, melynek közlése most, midőn a diva magyar fővárosunkat meglátogatni készül, különös érdekekkel bír.

Akkor, midőn, Nilsson Krisztina London-ban Hamlet dalmű Ofelia szerepét megteremtette, a Gye-féle operatársulat zenekarában egy E.... nevű hegedűs is volt alkalmazva, ki a szőke művésznek énekétől és játéktól elragadtatva, halálosan beléje szeretett. Éjjel-nappal követte nyomait, a mi a terjedelmes Londonban nem csekély feladat. Nem érte be azzal, hogy hetenkint egyszer vagy kétszer látta az előadás alkalmával, hanem éjnek idején is óra hosszat állt ablaka alatt.

A diva végre meghallotta komornájától, hogy mily kitartó és néma tisztelője akadt, kéz alatt jelleme és életmódja felől tudakozódott és mintán csak jót hallott róla, eltölte magát, hogy úszinte barátságban közeledni fog hozzá. Miután azonban ezt a baráti szándékát végrehajthatta volna, egy katasztrófa állott be.

A fiatal embernek, ki egészen bele merült boldogtalan szerelmébe, csupán a művész iránt voltak szemei és fülei és e miatt megfeledkezett a zenész kötelességéről. Sok panasza adott okott és a karmester egyszerre elbocsátotta őt.

Nilsson megtudta ezt is, nagyon megörült neki, mert ezt tartotta a legjobb megoldásnak. De legnagyobb fájdalomra csakhamar arról értesült, hogy a szerelmes a legjobb uton halad, hogy egészen megbolonduljon. Lépten-nyomon találkozott vele és sápadt arca és elhanyagolt külseje egyenes szemrehányásnak látszott lenni a művész ellen.

Nemes szíve mentő tette készítette őt. A véletlen, egy elmeorvossal való ismeretsége, segítségére jött. Egy napon, midőn a boldogtalan ismét árnyként háza előtt kóborolt, a művész bérkocsit hozott és aztán sétára öltözködve, háza kis előkertjébe lépett.

— Ön E.... ur? — kérdezte a fiatal embertől.

E.... zavarba jött és igent hebegett.

— Nemde ön ezelőtt zenekarunkban volt alkalmazva? Azt hallom, hogy jó hegedűs... hol van most alkalmazva?

— Sehol.

— Ah, tehát leczkékelt ad?

— Nem.

— Tehát megengedi vagyona, hogy kereset nélkül éljen?

E.... meglepetve hátrált néhány lépést. Talán alamizsnával akarta őt a művész megkínálni. Hallgatott.

— Kis sétakocsizást szeretnék tenni, — folytatta a művész — elkísér ön engem? E.... magánkívül volt a boldogságtól; ő,

s tekintve a nagy távolságot, annál kevésbé a vasúti ingyenes szállítás felől. Azt pedig, hogy a székely munkás a magyar alföldre, midőn egy krajczárnak sem ura, hetekig tartó gyalog utat tegyen, kívánni sem lehet, míg ha a szomszéd Oláhország felé veszi útját, egy nap alatt a helyszínére érkezik. Mert a kivándorlást csaknem csupán a létért való küzdelem segíti elő és teszi szükségsszerűvé.

Épen azért, a humanizmus szempontjából indulva ki, a kivándorlást nem elég megakadályozni és megnehezíteni, de nem is volna szabad ezt tenni mindaddig, míg a kivándorlásra utalt munkásoknak itthon megfelelő munkát nem adunk vagy legalább némileg életpályát nem biztosítunk. Mindenekelőtt úgy társadalmi, mint törvényhozási úton gondoskodni kell arról, hogy itthon mindenki életpályát nyerhessen és csak azután kell korlátozó rendszabályokhoz folyamodni.

Ezeket pedig nem azért mondom, mintha nem-ösztanám amá praktikus angol nézetét, ki a kivándorlástól beszélve, ezeket mondá: „Ha valaki képes arra, hogy Amerikában saját munkája után boldoguljon, az hazájában is boldogul, csak dolgozzék.” Nem ezért mondom, hanem azért, mivel a nép között élve, tapasztalásból tudom, hogy ezt a laicus embernek ki különben is a kivándorlási mániában szenved, hiába magyarázzuk, míg munkát és pénzt nem mutatunk neki, mert ő azt hiszi, hogy mi csak elámitani és a végén megcsalni akarjuk őt. És ha hinne is nekünk, a lét kérdése megöl benne minden hitet. A székely gazda pedig elaprózott birtoka mellett nincs azon kellems helyzetben, hogy már úgy is megsokasult szegényeit éveken keresztül el bírja tartani, haidionként azoknak az életpályára nincs biztosítva.

A kivándorló munkáskezet tehát a munkakeresésben nem szabad megakadályozni és azután, itthon nem gondoskodva róla, mintegy eldobni. Ez nem felel meg sem a célszerűségnek, sem pedig a humanizmus követelményeinek. Ha a kivándorlástól, a munkakereséstől az arra utaltakat elzárjuk, ezáltal ezáltal csak kárt okozunk a társadalomnak, mert így csak szaporítanók a gonosztevők számát. S azt csak nem követelhetjük senkitől, hogy levegővel táplálkozzék. A lét kérdése a legnagyobb kérdés mindenkire nézve. Pedig az sem lehet czélunk, hogy ilyenek megölték a börtönt és szaporítsuk a társadalom rovására a fegyházak élmezőnyét akkor, midőn a székely kivándorlók nagy részéből szakszerű nevelés által hasznos pol-

és barátságilag megszorította E.... kezét és bücsüt vett tőle.

E.... meg volt mentve a művészetnek. A tébolyházban levő szerelmesnek története néhány év előtt sajtóságot véget ért. Nilsson a napokban beszélte el régi barátjának, E.... nek, ki jelenleg a legkiválóbb zeneszerzők egyike. Midőn Ristori, már csak mint az egykori nagyság és szépség roncsa, több év múlva ismét fellépett Londonban, a szerénységgel, ki közel tizenöt évet töltött borzasztó börtönében, furcsa kísérletet tettek. Biztos fedezet alatt egy színházi páholyba vitték, hogy az istenített művésznőt megmutassák neki. Rendkívül izgatott volt, hogy az imádotat valahára megláthatja. Kidüledező szemekkel és erősen dobogó szívvel várta megjelenését. Végre megjelent! Még elég nagy, elég jelentékeny volt, hogy ráismerjen, de már csak az egykori nő árnyéka volt. A veszélyes kísérlet sikerült; a boldogtalan ettől az órától fogva megváltozott, monomaniája megszűnt és lassankint visszatért elméjének tisztasága. Nilsson E.... nek mondta ezt el, mialatt térdein hintázták a művésznök aranyfürtös leánykáját, kit keresztanyja után Krisztinának hívnak.

— Képzeld csak, — így fejezte be az énekesnő, — tizenöt évet a bolondok házában tölteni csak azért, hogy lássa, hogy egy vén asszonyt szeretett!

E.... meghatva csókolt meg Nilsson kezét:

— A szív szépsége soha sem vénül!

gárokat és iparosokat teremthetnének, kik visszafizetnék a társadalomnak és államnak azt, a mibe visszatartásuk és kiműveltetésük került.

Tehát vagy jól és mindenre kihatólag kell a székelyföldi kivándorlást megoldani és a kivándorlástól visszamarasztás esetén gondoskodni, vagy — fájdalom kimondani is — egészen sorsukra kell bízni őket.

Ha csak egyoldalú intézkedés történik a kivándorlás megakadályozására, — mint pl. az utlevek kiadásának megnehezítése vagy plane megtagadása által — miután ezt ezer meg ezerféleképen úgy is kijátszák és így a törvény tiszteletben nem tartásához szokik a nép, a mi az állam és jogrend érdekében a legveszedelmesebb: ez csak a jövőt veszélyezteti.

De ha a társadalom segédkezet nyújt, a kormány pedig határozottan intézkedik s biztos czélt és utat mutat a megélhetésre: mindenki kedvet öntnek az itthonmaradás és munkálkodás iránt.

Azonban szükséges azt is tudni, hogy az állam nem vállalhatja egészen magára ezen baj orvoslását, mert ő csak hatásköréhez mérten, a megjelölt irányban, a sajtó és sajközögek beható utmutatása alapján tehet tárgyakban intézkedéseket; a többi a társadalomra vár.

Tehát a társadalom van hivatva — leszámítva az állam által felállítandó iskolák és ipartanműhelyek költségeit és felügyeletét — társulás útján megmenteni kivándorlásra utalt székely véreinket a haza számára és itt oly életpályát nyújtani nekik, melyen létük biztosítva lesz.

És ezekből a társadalomra kettős haszon háramlik.

Először: a felállítandó ipartanműhelyek útján lassanként a szegénysorsu ifjúság el-sajátítja mindazon iparcikkek készítmódját, melyeket most külföldről kapunk ugyan, de melyeknek nagy részéhez az anyagot mi szolgáltatjuk. Mi tehát azokat sokkal olcsóbban állíthatjuk elő akkor és kaphatjuk meg, mint most. Hisz ha az állam is garantírozna — a mit kellene is — szövetkezeteinknek valamit: miért ne lehetne itt a Székelyföldön is olyan gyárakat felállítani, mint a külföldiek? Avagy a mit a külföld képes produkálni, ha ahhoz elég anyaggal bírnak, miért ne volnának képesek azt szövetkezés útján mi is produkálni? Mert az bizonyos, hogy mindnyáján mezőgazdák sem lehetünk; de a mezőgazdaságot sem folytathatjuk az eddigi rendszerrel. Szükséges, hogy az ipar terén is terjeszkedjünk és alkalmazzuk magunkat.

Másodszor: kiaknázhatók életerős, kivándorlásra utalt testvéreinkkel ásványokban gazdag, de még parlagou álló hegyeink terményeit. Hisz mi is bírnak gazdag ércztelepekkel, melyekben főképp vas nagy mennyiségben és kitűnő minőségben fordul elő. Vannak több helyen közénben gazdag hegyeink. Mással ön és ólom fordul elő nagyobb mennyiségben; sőt néhol nemesebb érc is kapható.

Hát a Székelyföld ásványvizei miért nem emelkednek világhírekké? Miért nem bírnak világhírű fürdőkkel? Azért, mert ragaszkodunk az ósdi szokáshoz s azt elhagyni nem akarjuk. Félünk a társulástól. Irtózzunk a nagyobb munkával járó vállalkozástól s inkább tengődünk.

Erdőségeink megvannak, de csaknem semmi hasznot sem hajtanak, mivel azoknak terményeit képtelenek vagyunk feldolgozni s azokat olcsón elvesztegetjük.

Nincs vasutunk, pedig ez a legfőbb a mai világban. Gyors közlekedés nélkül ipart üzni nem lehet.

Bizonyára azt fogják erre megjegyezni sokan, hogy mindezekhez pénz kell, pedig ez igazán nincs, földig szegények vagyunk.

Igaz. Hanem ha kitátjuk a szájunkat és várjuk, hogy más rakja bele az ételt, úgy bisonyára sohasem fogunk jóllakni. Így vagyunk a pénzzel is.

S épen azért, mert szegények vagyunk és mint egyesek, vállalatokat létrehozni nem bírnak: jelszavunk legyen a szövetkezés.

En csak így remélem a székelyföldi kivándorlás kérdésének mielőbbi megoldhatását.

Csak akarni kell tehát, mert erős akarát minden akadályon győzedelmeskedik.

A t. szerkesztőség engedelmével alkalomszerűleg még egyet-mást e tárgyban el fogok mondani.

Y.

A jogászok gyűlése alkalmából.

III.

Tekintsük már most, mennyivel jobb a közjegyzők és ügyvédek helyzeténél a falusi, a körjegyzők helyzete a mai törvények és viszonyok keretében.

Mint fennebb említém, ezekre panaszoknak az ügyvédek, panaszoknak a közjegyzők s zugírásoknak nevezék el őket. Pedig nálunk a falusi jegyzők hivatali és munkakörüknél fogva is a nép tyusához tartoznak; ő a nép napszámosa, a község igazgató szelme; ő ismeri a helység, a község ügyét, baját; ő az, a ki leginkább beléélte (kell, hogy beleélje) magát a nép gondolkodásába és szokásaiba, s ez őt kiválóan képesíti arra, hogy hatáskörén belül a népnek tanácsadója, felvilágosítója és utmutatója legyen.

De manapság a körjegyző folyó teendői annyira felszaporodnak, hogy — habár egy kis mellékes kereset rá is férne — ezek mellett alig ér rá, hogy magánfeleknek is tehesen valami szolgálatot.

Pedig ez talán a népnek is könnyebben hozzáférhető lenne és kevesebbe kerülne; de jól esnek a körjegyzőknek is a mellékjövédlem, mert a túlterhelt községek ugysem képesek csak némileg is kielégítő fizetést adni nekik.

A peres ügyek nem tartoznak a körjegyzőhöz, azokban ő nem járhat el; a hagyatéki ügyek elvégzése a körjegyző hatásköréhez tartozik; egyéb ügyekben a feleknek szabadságában áll bárhova elmenni; természetesen ahhoz mennek, kihez nagyobb bizalommal viseltetnek, és no, hol kevesebb költség beérlik.

Aztán miért ne menne a nép a körjegyzőhöz ügyeiben, midőn minősítvénye és vizsgálja arra elég biztosítékot nyújt! De leginkább módjában áll az is, hogy bizalomra tegyen szert s azt fenn is tartsa.

A telekkönyvi ügyeket pl. már csak azért is elláthatja a körjegyző, mert ott van tanuul a községi előjárás; mely körülmény a könnyebb hozzáférhetőség mellett elég biztosítékot nyújt a közönségnek az iránt, hogy egy telekkönyvi, mint más ügyeket a körjegyző elég jól és kellő sikerrel elvégezheti s valóban el is végzi.

Vannak esetek, midőn a falusi ember el-megy a körjegyzőhöz vagy ügyvédhez, előadja dolgát egyoldalul, elhallgatván annak leglényegesebb részét abban a hiedelemben, hogy ezek ismerik ügyét-baját, bele vannak avatva faluja s így az ő ügyeibe is, s megtörténik a félreértés, meg a kár s néha elvetetik a magva újabb és hosszantartó s gyakran testvérek vagy rokonok közötti perlekedéseknek; a falusi jegyző ellenben, ismerve e szegény ember bajait, annak ügyét minden további baj kikerülésével elintézte volna.

Megtörténik a mai viszonyok között még az is, hogy ugyanegy jogügylet nemcsak a köz-, hanem a körjegyző útján is keresztül-vitetik, a mi a munkakör megszabása mellett aligha megtörténne.

Aztán mindenütt más a szokás, a mi szintén tekintet alá jő.

Hibázhat a körjegyző és ügyvéd is. Hogy a falusi jegyző kevesebbet hibázzék, ott van a minősítvény; minősíteni kell a telekkönyvi ügyekre is.

A tulságos féltékenykedés, a méltatlan és emészto versengés, a panaszok lehető kikerülése tekintetből nagyon jó volna a közjegyző, ügyvéd és körjegyző hatáskörét tüzetesebben körülírni és meghatározni.

A körjegyzői kényszer a fenn említett okok miatt sem kell senkinek, csak a körjegyzők egy részének. Adják át nekik a hagyatéki tárgyalásokat.

Az ügyvédek helyzeténél már csak a méltányos numerus clausus segíthet.

A körjegyzőktől pedig olyan minősítvényt kell kívánni, hogy személyes felelősség mellett községüknek telekkönyvi ügyekben is megbízható tanácsadói lehessenek.

Igy napról napra fejlődő jogi és törvénykezési viszonyainknak mindhárom intézmény teljesebben megfelelő s eleje is fog vétetni sok magán- és közügyekből eredő bajnak.

F.

A király levele fiához.

A kiállítás védnökéhez, Rudolf trónörököshöz, a király köszönő levelet intézett a kiállítás védnöki tisztségben kifejtett üdvös működéséért. A legfelsőbb kézirát a hivatalos lap közlése szerint így hangzik:

Kedves Fiam Rudolf Főherceg trónörökös ur!

Midőn ismételve meglátogattam az imént berekesztett budapesti országos kiállítást, a legélénkebb örömmel és meglepéddel szemléltem a szellemi teremtő erő és eredménytelen munka e fényes alkotását, mely tanúságot tesz koronám országai lakóinak a közelebbi évtizedek alatt minden téren való előhaladásáról.

Fokozta örömet azon tudat, hogy e mű Kedveltség védnöksége alatt jött létre, és különös meglepéddel értesültem, hogy Kedveltség a budapesti országos kiállítás iránt kezdettől fogva oly nagy érdeklődéssel viseltetett, s nemcsak annak megnyitásánál és berekesztésénél személyesen teljesítette védnöki tisztségét, hanem azonkívül is többszöri jelenlétével buzditólag hatott a kiállítókra, sőt mint kiállító maga is résztvett e szép vállalatban s ily módon személyesen is hathatósan előmozdította annak fényes sikerét.

Ennélfogva kedvesen ösztönözve érzem magamat, hogy Kedveltségnek atyai szándékaimmal is találkozó s élénk örömeimre szolgáló ezen üdvös közreműködéséért őszinte elismerésemet és meleg köszönetemet nyilvánítsam.

Kelt Gödöllőn, 1885. évi november hó 6-án.

Ferencz József s. k.

Az országos kiállítás területe.

Az országos kiállítási bizottság szerdán délelőtt 10 órakor dr. Matkovics Sándor elnökle alatt tartotta első érdemleges tanácskozását a kiállítás területének jövődöbeli átalakítása tárgyában.

A tanácskozáson, mely 3 óra hosszáig tartott és élénk eszmecsere között folyt le, megállapítottak amaz elvek, melyek az országos bizottság részéről egy véleményes jelentés keretében az ez ügyben kiküldött vegyes bizottság legközelebbi ülésén fognak előterjesztetni. Az országos bizottság véleménye és szervezte a kiállítás területének átalakítása körül a következőkben foglalható össze.

Az iparsarnok, valamint az előtte levő korzó teljes épiségében fentartandó továbbra is. Az iparsarnok jövőben való rendeltetése egy ideig függöben marad, a korzó pedig nyilvános sétakerületül szolgál. A kiállítási főkapu meghagyatik reudes bejáról a területre, mely az igazgatósági épület mögötti kocsit mentén haladva, az iparsarnok keleti részét néhány méternyi távolban megkerülve, bekerítettik. A kerítésen kívül esik az igazgatósági épület mögötti kocsit, mely szabad közlekedési utnak lesz fenntartva; továbbá a kiállítási területen levő tavacska, a «Hattyu»-sziget, hol a kiállítás tartama alatt a Müller-féle czukraszda állott, a hid által a területhez fog csatoltatni. A szigetre csakis ezen bekerített területől vezető hidon juthatni. A panorama épülete szintén a kerítésen kívül fog esni. A bekerített területen az iparsarnokon kívül csupán a fővárosi pavillon marad meg, mely vendéglővé alakítatik át. Esetleg az iparsarnok északnyugati szárnyában kávéházi helyiséget fognak berendezni. A korzón levő szökőket, valamint a zenecarnok továbbra is fennmarad. Legélénkebb eszmecsere támadt a bizottság tanácskozásain a királypavillon átalakítása fölött. Némelyek véleménye oda irányult, hogy a királypavillon, mely a bekerített sétányon kívül esik, kávéházzá alakítsák át. Hosszan tartó vitatkozás után a bizottság abban állapodott meg, hogy legelőször is a király ő felsége a kormány által felkérendő, nem lenne-e hajlandó az épületet saját és fen-

séges családja számára továbbra is megtartani. Ezen esetben a csarnok továbbra is teljes épységben megőriztetik. Ha pedig a király az épületről lemondana, úgy az ő felsége iránt való kegyeletből lebontatik, mivel a bizottság véleménye szerint az épületnek eddigi céljához méltó rendeltetést alig lehetne adni. A műcsarnokot az országos bizottság muzeumnak szánta, az erdészeti pavillont is fentartja és valamely testgyakorló egyesület (athletikai klub) rendelkezésére bocsátja. A kiállítási területén levő egyéb épületek eltávolítandók. Az országos bizottság véleménye szerint a bor- és szesz italok csarnoka helyén nyilvános jégpálya létesítendő, mivel e hely, lejtős fekvése, valamint azon körülmény folytán, hogy a tó partján fekszik, ezen célra igen alkalmasnak mutatkozik. Az állatkiállítások helyén, miután az eddigi ideiglenes jellegű pavillonok eltávolítottak, nagyobb szabású, szilárd anyagból készült állatkiállítási csarnokok emelendők. Ezen csarnokokban rendeztetnék azután évenként az állatkiállítás, melyet eddig alkalmasabb hely hiányában a budapesti közbádoghídon szoktak megtartani.

Felhívás

Kézdi-Vásárhely és vidéke közönségéhez a háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet érdekében.

A vezetésünk alatt álló háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet 12 évi ernyedetlen munkássága után azon pontra jutott, hogy teljesen kiépítve és felszerelve, most már nagyobb kiterjedésben folytathassa emberbaráti hivatását, mit eddig csak csekélyebb mérvben teljesíthetett. Visszatekintve intézetünk 12 évi pályafutására, azon állandó meleg érdeklődés, melylyel a multban a közönség árvaházunk iránt viseltetett, édes reménnyel és bizalommal tölt el a jövő iránt s hisszük és reméljük, hogy a szeretet melege, mely kezdő intézetünket zsegre fejlődésében ápolta és fejlesztette, erős támasza leend további pályafutásában is. Intézetünk nagyobb kiterjedése, a közelebről eszközölt nagymérvű építkezések, a kor igényeinek megfelelő új berendezés annyira igénybe vevő csekély alapvagyonunkat, hogy mi kénytelenek vagyunk egy évtized után először ismét a megszívű emberbarátok áldozatkészségéhez fordulni. Az intézet árváit oly célból küldöttük ki, hogy jótékony adományokat gyűjtsenek, kiket midőn a közönség szíves pártfogásába s jó indulatába ajánlunk, azon reménynek adunk kifejezést, hogy az a közönség, mely sohasem szünt meg intézetünk iránt érdeklődéssel viseltetni, ez alkalommal is sietni fog jólelkű áldozatait szent ügyünk érdekében meghozni.

A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet igazgató bizottsága nevében Kézdi-Vásárhelyt, 1885. nov. 5.

Br. Szentkereszt Stephanie, elnök.

Nagy Károly, igazgató.

Különfélék.

— Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület kézdivásárhelyi városi választmánya folyó hó 13-án gyűlést tartván, elhatározta, hogy megkezdi nyilvános működését és pedig egy nagyszabású mulatság rendezésével lép a nyilvánosság elébe. Ezen mulatság december hóban fog megtartatni és rendezésével Molnár Józsiás elnöke alatt egy bizottság küldetett ki s ugyancsint Székely János ev. ref. lelkész ur felkérte, hogy ez alkalommal az egyet céljainak ismertetése s minél szélesebb körben való terjesztése végett egy alkalmi felolvasást tartson. Székely János lelkész ur e megbízást készséggel fogadta el. E szerint közönségünknek egy ritka művezetett igéző estélyre van kilátása, mire előre is felhívjuk a közfigyelmet.

— Az ujonczozás. A honvédelmi miniszter október 31-én kelt leiratában elrendelte, hogy az 1886. évi ujonczállításra a rendesen fölhevándó három korosztályt az 1866. 1865. és

1864-ik évben született hadkötelesek képezik. A negyedik korosztálynak egyik vagy másik sorozó járásban az ujonczállításra kivételosen lehető fölhevása tekintetében a miniszter utólagosan fog intézkedni. Az 1886. évi ujonczállítás az újabb sorozó járárok és azoknak alkatrészei szerint kell fogantatni. Az újabb sorozó járárok 1886. jun. 1-én lépnek életbe. A magyarországi sorozó járárok az újabb szervezése alkalmával mind egyik törvényhatóságot képező város és mindegyik rendezett tanácsú város, ugyancsint az újabb területi és közigazgatási fősztás szerint szervezett valamennyi közigazgatási vagy szolgabírói járásból egy-egy önálló sorozójárással alakult.

— Hallatlan impertinentia. A k.-vásárhelykantai róm. kath. gymnasium derék igazgatóját és legjobb tanárait egyikét valami borsut lihegő, alattomos egyén a róm. kath. püspökség előtt egy csomó alaptalan váddal névtelen levélben denuncziálta. Mi, kik e derék igazgatónak és tanártestületnek tisztelői vagyunk, mély megbotránkozással fordulunk el mindazoktól, kik ily kvalifikálatlan eljárást engednek meg maguknak, és egyáltalán sajnálatunknak kell kifejezést adnunk a felett, hogy ily elvetemedett írástudó ember is létezik városunkban. Egyéb kívánságunk nincs, csak az, hogy az igazságszolgáltatás keze érje utól az illetőt és tanítsa morosra; mert a ki az ártatlan embert becsületétől ily alattomos uton kívánja megfosztani, nem méltó, hogy a friss levegőt egész nap szabadon élvezze, hanem csak bizonyos órákban, akkor is hajdunk felvigyázása mellett.

— A csikszéredai takarékpénztár részvénytársaság igazgatóságának folyó hó 10-én tartott rendkívüli gyűlésében Imets F. Jákó igazgatósági tag indítványára egyhangulag elhatározatott, hogy a takarékpénztár 100 frt összeggel az erdélyi magyar közművelődési egyesület alapító tagjai közé lép. Köszönet és elismerés a derék, hazañas igazgatóságnak és az indítványozónak.

— A vetések állása. A földmívelési miniszteriumhoz beérkezett jelentések szerint a korai őszi vetések igen szépen fejlődnek és bokrosodnak, sőt a későbbiek is a kedvező idő folytán már szintén javában kelnek. A repce általában igen sokat javult az utóbbi időben s gyönyörűen áll. A tavasziki alá az előmunkálatokat már sok helyen megkezdették; a borvidéken a szőlő fedésével foglalkoznak; a dohány simitása vidékszerre folyamatban van. Legelők a kedvező időjárás következtében elegendő táplálékot nyújtanak s így takarmányhiány miatt ez ideig még kevés panasz érkezett. A buzavetéseket az elszaporodott egerek Sáros-, Zemplén-, Zólyom- és Mosonmegyékben pusztítják, míg a repce Csanádmegyében a hernyók rongálják. Az állategészségi állapot az egész országban általában véve kedvezőnek mondható.

— Csikmegyében a medvék és farkasok Eldoradóra találtak; nincs nap, melyen egyik vagy másik községből ezen fenevadak garázdálkodásáról hír ne jönné, s még megérhetjük, hogy marhák helyett több medvék és farkasok fogják istállóinkat elfoglalni. A megyei szabályrendeletben ugyan díjak vannak kitűzve a duvadak elpusztítására, de a szegény székely mivel menjen ellenük, ha csak bottal nem? ettől pedig aligha félnek a maczkók; a kinek pedig fegyvere van, az nem medvét és farkast vadász, hanem egyebet.

— Iskola-építés. Polyánban, mint lapunknak írják, községi fiu- és leányiskolai helyiséget fognak építeni. A hely az új iskola számára már ki is van szemelve; a templommal szemben, a kántori lak mellé fog építtetni; a szükséges anyagok nagy része a helyszínen van s az építést a jövő tavaszon megkezdik.

— Gyergyó-Szentmiklósról a következő sorokat vettük: „Tisztelt szerkesztő ur! Becses lapja folyó évi 89-ik számában a kereszti egyet itteni fiókja által rendezett estélyről megjelent referátában az előadás közreműködők sorából Havas Jakabné ő nagyságának neve — valószínűleg a szedő tévedéséből — kimaradt. E helyreigazítás annyival kötelességszerűbb, mivel éppen Ha-

vas Jakabné ő nagyságának köszönhetjük, hogy az előadás általában létrejöhett. Egy-let i tag.

— Köszönetnyilvánítás. Gyó.-Ditró nagyközség minden segély nélkül, nagy áldozatkészséggel saját jövedelméből tartja fenn háromosztályú polgári fiu-, ugyancsint 7 tanítóval bíró elemi iskoláját és az összes tanulókat tankönyvekkel, író- és rajz-szerekkel díjtalanul látja el, mi évenként 7000 frtjába kerül; a tan- és nevelésügy iránti nemes áldozatkészségének ismét újabb tanujelét adá, midőn mult hó 31-én tizenhat szegény, de törekvő polgári iskolai tanulót tetőtől talpig új ruházzalt látott el. Dicséretre méltó ezen adományozás annyival is inkább, miután ezen évben két új iskolának építése és felszerelése által a község anyagi ereje már különben is nagyon igénybe volt véve. Mindenesetre a község ily nagymérvű gondoskodása a tan- és nevelésügy iránti áldozatkészsége a legnagyobb elismerést érdemli meg. Újabb nagylelkű adományáért pedig fogadjuk a derék község, úgy annak nemeskeblű előjárósága, képviselőtestülete és iskolái polgári iskolánk legforróbb köszönetét. Gyergyó-Ditró, 1885. november 8-án. Tasschek Gyula polg. isk. h. igazgató.

— A kézdivásárhelyi jótékony nőegylet nov. 7-iki fillérestélyén felülzettek: Benedek István örnagy 80 kr; Jakab István és neje 60 kr; Kelemen Istvánné, Szenkovics Jenő, Wertán István, N. N., özv. Nagy Dánielné, Sylvester Dénesné, Várnai Sándor főerdész, Dávid Gyula, Fejér Károly (Lukács fia) 40—40 kr; András Mózes 30 kr; Nagy Lajosné 25 kr; Szöcs József polgármester, Nagy Dénesné, Haray Fehér Mari és Lujza, Nagy Ferenczné, Nagy Gézané, Szabó Mózesné, Popovics Andrásné, Szöcs Dánielné századosné, Beczmán Ferenczné, ifj. Tóth István, K. Bogdán, Pongrácz János, Karatnai Könczei Albertné, Nagy József (Józsefé), ifj. Dávid Istvánné, Székely Jánosné, Fejér Antal, Málnási Kristófné, Péter Kálmán, ifj. Baka Mihály, Kovács Károlyné ker., Wertán Béni, Fejér Károly aljárásbíró, Zayzon Lázárné 20—20 kr; Fejér János, ifj. Dávid István, Benkő István, Csizsár Pál, özv. Nagy Mózesné 10—10 kr; H. B. 1 kr.

— Taliga és ház. A „B. H.” írja: Debreczennek egy saját külön speciálitása a taliga, mely kettő híján négy keréken jár. A taligások soha sem örvendettek valami jó hírnek s azokat, kik rájuk szorultak (pedig sokan lehetnek ilyenek Debreczenben, mert több 100 taligás van) kényük-kedvük szerint zsarolhatták, mert nem voltak megnumerizálva. Most a jó taligások numerosus pléhtáblákat kaptak a — kalapjukra. E szerint a taligák el volnának látva numerussal, most még csak a házak vannak hátra. Ha nem debreczeni újságból olvasnók, el'sem hinnők, hogy Debreczenben még a házak nincsenek számozva. De hát a taligák után majd csak sor kerül a házakra is.

— Magyarok Kelet-Indiában. A kelet-indiai hollandus katonai szolgálat, úgy látszik, igen kecsgetető hazánkfiakra, különösen az orvosokra nézve. Most három magyar orvos van kint a holland Kelet-Indiában és szigetein: nevezetesen Mácsik Gyula dr., a ki 9—10 év előtt ment ki s nem csak tekintélyes állásra, hanem szép vagyonra is tett szert; a távolban sem feledkezett meg hazájáról már több ízben küldött a nemzeti muzeumnak igen becses gyűjteményeket. Posevitz Tivadar dr., kinek Borneo szigetén van állandó tartózkodási helye, a nyáron haza jött az országos kiállítás megtekintése végett s most nem tudja magát elhatározni, hogy visszatérjen-e állomására vagy ide haza telepedjék le. Posevitz különben szabad óráiban geológiával foglalkozik; Borneo szigetének több pontját átkutatta s ide vonatkozó dolgozatait mindig a magyar földtani intézet évkönyveiben tette közzé, melynek tisztviselőivel állandóan levelezésben állott. A harmadik Albrecht dr., a kiről ez idő szerint bővebb adatokat nem tudnak. Ugyancsak hollandus szolgálatban s pedig Jáva szigetén él már 16 év óta Hegedűs Jenő hazánkfi, mint a topográfiai fölvételek főmérnöke. Hegedűs élő tanuja volt pár év

előtt Jáva szigetén a Krakatau vulkán borzasztó kitérésének, melyről később a magyarországi földtani intézetben előadást is tartott. Legújában pedig Ujla ki Soma dr. fővárosi gyakorló orvos lépett hollandus szolgálatba s nem sokára el fog utazni Bataviába, hol állandó tartózkodási helye lesz.

— Családi dráma. Aussigból a következőket jelenti egy távirat: Loboehleben helységéből írtóztató esetet jelentenek. Egy Boschak nevű odaváló parasztember egyik éjjel baltával agyonütötte nejét. Két gyermekéhez nem nyult, hanem a gyilkosság elkövetése után hanyatt feküdt a földre, egy dinamit-töltényt vett a szájába, meggyújtotta azt, és a legiszonyubb módon vetett véget életének.

— Végig csalta egész Európát. Veszedelmes iparlovagot köröztetnek a francia és angol bíróságok. Ez a jeles férfiú évek óta a legnagyobb csalásokat vitte véghez, s szinte hihetetlen módon ültette föl Németországban, Franciaországban és Angliában a legkiválóbb egyéneket. Neve Dorsaintoile, és Haitiből való, hol atyja szolgálta volt. Az ötvenes évek végén Párisban tűnt föl, és egy igen előkelő család leányát nőül vevén, több csalás után, melyekért a bíróság öt évi börtönrre ítélte, eltűnt. A hatvanas évek elején Londonban ismét megnősült és Liverpoolban a haitii kormány nevében fregattokat vásárolt. Óriási összegeket csalt ki ily uton magas állásu egyenektől, s csak midőn megszokták, derült ki, hogy a haitii kormány sohasem bizott meg senkit fregattok vásárlásával. Második feleségét is elhagyva, Genfben telepedett meg, hol azonban több család elkövetése után elfogták és egy időre bezárták. Alig szabadult meg a börtönből, Brüsszelben, később pedig ismét Párisban tűnt föl, ott nagy házat vitt, lovakat és inasokat tartott és Haiti követének adta ki magát. Rövid idő alatt majd száz ezer frank adósságot csinált, a miért ismét eltiltették. Érdekes, hogy a porosz kormánynak is felajánlotta szolgálatait s készen nyilatkozott hat millió márkáért elárulni azt a titkot, miként lehet minden rulett-bankot megbuktatni. A porosz kormány természetesen nem fogadta el az ajánlatot, de Londonban azért ez uton többektől csalt ki tetemes összegeket. Legutóbb Frankfurtban volt család miatt elfogva. Nehány év óta nem lehetett róla semmit hallani, de most ismét fölűnt Londonban s kilátás van rá, hogy nem sokára ismét sorra látogatja Európa nagyobb városait.

— Óriási gondolat. Amerikai merész vállalkozók egyik legmerészebb terve az, hogy az atlanti Óceánt akarják megvilágítani elektrikus fényvel. Egy fényutat akarnak készíteni Neufundlandtól Írország partjáiig, keresztül a végtelen vizen. Kétszáz tengeri mértföldnyi távolságban egymástól hajókat állítanak föl, a melyeket a tenger fenekére bocsátott vasmacskák kötnének egy helybe. Minden ilyen hajón reflex-lámpák lennének elhelyezve: valóságos uszó világító tornyok. A hajókat azonkívül kábellel is össze akarják kötni, a melyen táviratokat lehetne küldözni. Így írja ezt a „Politik”, de azt elfelejti megmagyarázni, hogy miféle nagyító üvegen kell majd lesni azt a kétszáz mértföldről jövő világosságot, akárminő hatalmas reflex-lámpa szolgáltatassa is.

— Vörösmarty összes műveiből Mehner Vilmos kiadásában megjelent a 43—46. füzet is. Kapható minden könyvkereskedésben. Ára egy füzetnek 40 kr.

— A Kis Lexikon 6-ik füzetének megjelenése alkalmából a kiadóhivatal részéről a következőkre kértünk föl: a most megjelent 6-ik füzet (mind eddig is rendszeren) tömör 5 ivre terjed s a „Kontrapont” szóig haladt, miáltal e munka most már a lexikon-anyagnak teljes felét karolta föl. A képes mellékletek: Bányászat, Ragadozó állatok, Kállyhál és Fénytan czimekkel négy lapon ötvennél több szép kiviteli ábrát tartalmaznak. E hat füzet egygyékkötve, mint első rész 948 lapnyi terjedelemben már tekintélyes kötet képez, és igen jelentékeny irodalmi tényezőként szerepel; mivel pedig a meg nem jelent füzetek tartalmára soha nem utal, hanem mindent ott tárgyal, a hol betűrendileg először előfordul, használhatóságára nézve

most már igen kedvező viszonyokat tüntet föl, a mennyiben a keresett fölvilágosítás a legtöbb esetben megtalálható, és mint gazdag ismeretforrás, úgy a közéletben, mint az irásztalnal is fölöttébb hasznos segédeszközzé fejlődött, melynek megszerzése mindenkinél módjában áll, mert a Lis-Lexikon a legolcsóbb magyar könyv. Az ilyen munka, mely a szellem látkörét oly meglepőleg szélesíti, mely a sokoldalú műveltség és társalgás alapjait oly sikeresen megadja és mely a tudni kívánót tömör, szabatos modorban a világ minden ismeretébe beavatja: oly közművelődési eszköz, melynek általánosabb terjesztése nemzeti céljaink elérésére mélyenható fontossággal bír. Ajánljuk a t. közönség különös figyelmébe. Ára egy-egy füzetnek 30 kr, a teljes első kötetnek 1 frt 80 kr, mely áron minden hazai könyvkereskedésben megrendelhető. Az előfizetés (4 füzetre 1 frt, 6-ra 1 frt 50 kr, 8-ra 2 frt és a 12 füzetből álló teljes munkára 3 frt) a „Pallas” nyomdai és irodalmi részvénytársaságánál eszközölhető Budapesten.

RÖVID HIREK.

Letartóztatott képviselők. A horvát bán személye ellen való erőszakoskodások miatt a zágrábi törvényszék Grzanics és Starcevicus Dávid képviselőket kihallgatván, vizsgálati fogságba helyezte. — **Gyulafelhérvárt** e hó 3-án este egy fiatal kereskedő nevével sétálgatott. A piacon három közkatona megtámadta s nejét megölték, a kereskedő kezeit pedig összevagdalták. A tettesek elfogattak. — **Pozsonyban** körülbelül száz tanuló macskazenét adott Kutlik Vendel ügyvédnek, az utóbbi időben hírhedtült vált panszláv agitátornak. — **Borsodmegye** közgyűlése szótöbbséggel elvetette amaz indítványt, hogy a megye-hatósága Tisza Kálmán jubileuma alkalmából üdvözzölje. — **Óriás gyémántot** találtak a délafrikai gyémántmezőkön; sulya 275 karat s így nagyobb az összes eddig ismert gyémántoknál. — **Vámbéry Ármán** kitűnő tudósunk nagyérdemű felolvasást tartott Szolnokon a keleti ipar hanyatlása- és az abból levonható tanúságról. — **Berlin** előkelő kereskedői körök 1888-ra német nemzeti iparkiallást terveznek. — **A világ legnagyobb sájtja** 8306 fontot nyom s Bécsben készült a Richardson-féle gyárban. 32 ezer liter tej kellett hozzá. — **Ráírt a polgármesterre** egy orosz városban a tanácsülés alatt egyik városatyja; az érdekes ur kijelenté, hogy ő vágyik a polgármesteri székbe s ezért szeretné a polgármestert lelőni. — **Parlaghy Vilma** Kossuth-képe pár nap óta Kolozsvárt ki van állítva. A jövedelmet a festőnő az erdélyi közművelődési egyesületnek ajánlotta fel. — **Pétervárt** hír szerint közelebb villamos kiállítás nyílik meg, mely igen érdekesnek ígérkezik.

Az Egyetemes Regénytár. Singer és Wolfner budapesti kiadók e kintinő vállalat, mely fennállásának rövid ideje alatt országsszerte közkezdveltséget és szinte példátlan nagy keletet ért el, ép most bocsátotta ki 4-ik kötetét. Ha az első két kötet a nagynevű Ohnet Györgynek legújabb művét, a Bányát, a harmadik pedig a legkedveltebb magyar elbeszélők egyikének, Mikszáth Kálmánnak az összes kritika által jelesnek elismert elbeszélését „A lohinai fű” címűt közölte, a 4-ik kötetben az angol regényirodalom egyik legfényesebb tehetségével, a nem régen elhunyt Hugh Conway-val ismerkedünk meg, kinek ezen utolsó, eredetiben is csak most megjelent regényének magyar fordításával a kiadók minden más idegen nyelvű kiadást megelőztek s kinek művei Angliában és Amerikában tényleg a legolvasottabbak. Conway mindig érdekesen tudja megválasztani tárgyát, lélektani alapon nyugvó jellemzései tökéletesek, mesészővése érdekesítő, előadása egyszerű, nemes, melyben a megkapó emelkedettség könnyeken átszálló humorral váltakozik. A „Beatrice Házasság”-ban, melynek az előtűnk levő kötet az első részét tartalmazza, a jeles író eme tulajdonai fokozottabb mérvben találhatók föl. A Talbert testvérek humoros alakjai egy Dickens tollára volnának méltók. Beatrice, a fényalak, s mellette a fegyházból kiszabadult Hervey sötét visszataszító alakja, Mrs. Miller, az önfeláldozó hü lélek, Mr. Mordle a szerelmes fiatal anglikánus lelkész, mind oly tökéletesen megrajzolt jellemek, melyek a rendkívül érdekes mese nélkül is méltán elégitenék ki az olvasót. A ki-e kötet olvasása bele kezd, le nen. teheti, míg végére nem ért, s ha elolvasta, alig várhatja a másodikat. Hisszük, hogy a derék kiadók e mű kibocsátásával csak emelni fogják vállalatuknak méltó kedveltségét. Egy-egy diszes kiállítású pirosvászon kötet ára 50 kr.

Nyilvános köszönet.

A háromszéki „Erzsébet”-árvaléány-nevelő intézet felszentelési ünnepélye alkalmával kézdívasárhelyi id. Tóth Istvánné, Szabó Mózesné, Hankó Lászlóné, Fejér Lukácsné, Szöcs Józsefné, Török Bálintné, Balog Gyuláné urhölgyek, Wertán testvérek, Dévid Gyula, Száva Dávid, Czimbalmos Ferencz urak részint személyes segédkezés, részint a szükséges kellékek kikölcsönzése által sok hasznos szolgálatot tettek intézetünknek. Kedves kötelességünknek tartjuk nevezett uraknak és hölgyeknek az ezen alkalommal tanusított jó indulatért, szíves készségért intézetünk nevében hálás köszönetet mondani.

A háromszékmegeyi „Erzsébet”-árvaléány-nevelő intézet kezelő bizottsága nevében Kézdi-Vásárhelyt, 1885. nov. 11.

Br. Szenkeresztly Stephanie,

elnök.

Nagy Károly,

igazgató.

Közzgazdaság.

A „Gyergyói első takarékpénztár” részvénytársaság 1885. októberhavi forgalmának kimutatása. Bevételei: betét 25 tétel 5064 frt 30 kr, visszafizetett váltó 43,853 frt 70 kr, visszafizetett előleg 45 frt, visszafizetett kötvény 40,211 frt, befizetett kamat 2056 frt 12 kr, befizetett illeték 1027 frt 68 kr, betéti könyvecske 50 kr, részvényátíratási díj 31 frt, késedelmi kamatok 17 frt 28 kr, visszaváltókra felvett kölcsön 5865 frt, intézeti váltókra felvett kölcsön 37,900 frt, bányagilleték 4 frt 35 kr, különféle 248 frt 60 kr. Összesen 136,324 frt 53 kr. Pénztárkésztel-előhozatal 1885. szeptember 30-ról 10,125 frt 39 kr. Főösszeg 146,449 frt 92 kr. Kiadás: visszafizetett betét és tőkésített kamat 25 tétel 8797 frt 71 kr, visszafizetett betét és tőkésített kamat 25 tétel 8797 frt 71 kr, visszafizetett betét és tőkésített kamat folyó kamata 115 frt 84 kr, kölcsön adatott váltóra 41,608 frt 50 kr, kölcsön adatott előlegre 42 frt, kölcsön adatott kötvényre 37,762 frt, tisztviselők és szolga fizetése 1885. október hóra 214 frt 16 kr, hetibiztosok napdíjai 75 frt, intézeti váltókra felvett kölcsön-beváltás 49,900 frt, kölcsönök után fizetett kamat 741 frt 07 kr, 10%-os tőke-kamat és járadékadó 2 frt 23 kr, bányagilleték 1 frt 62 kr, házber 75 frt, üzleti költség 53 frt 45 kr. Összesen 139,388 frt 58 kr. Pénztár-készlet 188. október 31-én 7061 frt 34 kr. Főösszeg 146,449 frt 92 kr. A „Gyergyói első takarékpénztár” részvénytársaság elnökségétől. — Merza Kristóf, elnök. Juhász Károly, titkár.

Szerkesztői izenet.

Z. J. Budapest. Becces ígérteit örömmel vettük s annak teljesítését elvárjuk.

Felölös szerkesztők:

Ifj. Dobay János. Sprencz György.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Sz. 2660—1885.

tkkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdívasárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirrre teszi, hogy az osdolai róm. kath. egyház végrehajtónak Geréb István osdolai lakos végrehajtást szenvedő elleni 122 frt 86 kr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a k-vásárhelyi kir. törvényszék területén lévő, Osdola községében fekvő, az osdolai 238. sz. tjkvben lévő 488., 489. hr. sz. 23 frt, 1377. és 1378. hr. sz. 10 frt, 1936., 1937. hr. sz. 34 frt, 2167. hr. sz. 41 frt, 2297., 2298. hr. sz. 17 frt 50 kr, 4771., 4775., 4776. hr. sz. 61 frt, 5068. hr. sz. 68 frt, 5447. hr. sz. 73 frt, 5553. hr. sz. 72 frt és 8746. hr. sz. 56 forint becsértékű egész ingatlanokra az árverést a fennebbi ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi november hó 17-ik napján d. e. 9 órakor Osdola községe házánál megtartan-

dó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát telekkönyvi testenként készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kézdívasárhelyi kir. törvényszék, mint tkkvi hatóság üléséből 1885. évi június hó 30-ik napján.

Sz. 3665. tkvi

1885.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdívasárhelyi kir. törvényszék, mint tkkvi hatóság, közhirrre teszi, hogy id. Mátyás Jánosné Biró Zsófia csomortáni lakos végrehajtónak ügygondnok Szilágyi Ferencz által védett ifj. Mátyás János hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 87 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kézdívasárhelyi kir. törvényszék területén lévő, Csomortán községében fekvő, a csomortáni 62. sz. tjkvben foglalt 91₂, 92, 93. és 94. hr. sz. 200 frt, 995. hr. sz. 27 forint, 1133. hr. sz. 5 frt, 1148. hr. sz. 5 forint, 1316. hr. sz. 18 frt, 1359. hr. sz. 5 frt, 1670. hr. sz. 15 frt, 1717., 1900. hr. sz. 9 frt, 1722. hr. sz. 6 frt, 1987., 1988. hr. sz. 2 frt, 1992. hr. sz. 1 frt, 2017₁, hr. sz. 22 frt, 2048. hr. sz. 1 frt, 2092. hr. sz. 3 frt, 2220. hr. sz. 1 frt, 2331. hr. sz. 12 frt, 2400. hr. sz. 69 frt, 2494. hr. sz. 13 frt és 3101. hr. sz. 3 frt becsértékű egész ingatlanokra a fennebbi ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi november hó 18-ik napján délelőtti 9 órakor Csomortán községében a község házána megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% vagy készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kézdívasárhelyi kir. törvényszék, mint tkkvi hatóság üléséből, 1885. évi június hó 30-ik napján.

Sz. 4741—1885.

Árverési hirdetmény.

Almás község szesz és szeszesez italok korcsmárlási joga az 1886., 1887. és 1888. évre kiadandó lévén, az alulirt közbejöttével folyó évi november hó 23-án délelőtti 9 órakor a község házána megtartandó nyilvános árverésen fog eszközöltetni; mi is azon figyelmeztetéssel tétetik közzé, mikép árverezni ohajtók a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzképen az árverés megkezdése előtt letenni kötelesek.

Az árverési feltételek úgy alulirotnál, valamint a körjegyzői irodában is bármikor megtekinthetők.

K.-Vásárhely, 1885. november 5-én.

Gábor Péter,

szolgabíró.

2—3

Sz. 5016—1885.

Árverési hirdetmény.

K.-Sztkatolna község szesz és szeszesez italok korcsmárlási joga az 1886., 1887. és 1888. évre kiadandó lévén, az alulirt közbejöttével folyó évi november hó 24-én délelőtti 9 órakor a község házána megtartandó nyilvános árverésen fog eszközöltetni; mi is azon figyelmeztetéssel tétetik közzé, miszerint árverezni ohajtók a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzképen az árverés megkezdése előtt letenni kötelesek.

Az árverési feltételek úgy alulirotnál, valamint a körjegyzői irodában is bármikor megtekinthetők.

K.-Vásárhely, 1885. november 5-én.

Gábor Péter,

szolgabíró.

2—3

Sz. 5016—1885.

Árverési hirdetmény.

Hatolyka község szesz és szeszesez italok korcsmárlási joga az 1886., 1887. és 1888. évre kiadandó lévén, az alulirt közbejöttével folyó évi november hó 24-én délelőtti 11 órakor a község házána megtartandó nyilvános árverésen fog eszközöltetni; mi is azon figyelmeztetéssel tétetik közzé, mikép árverezni ohajtók a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzképen az árverés megkezdése előtt letenni kötelesek.

Az árverési feltételek úgy alulirotnál, valamint a körjegyzői irodában is bármikor megtekinthetők.

K.-Vásárhely, 1885. november 5-én.

Gábor Péter,

szolgabíró.

2—3

Sz. 5016—1885.

Árverési hirdetmény.

Martonfalva község szesz és szeszesez italok korcsmárlási joga az 1886., 1887. és 1888. évre kiadandó lévén, az alulirt közbejöttével folyó évi november hó 24-én délután 3 órakor a község házána megtartandó nyilvános árverésen fog eszközöltetni; mi is azon figyelmeztetéssel tétetik közzé, mikép árverezni ohajtók a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzképen az árverés megkezdése előtt letenni kötelesek.

Az árverési feltételek úgy alulirotnál, valamint a körjegyzői irodában is bármikor megtekinthetők.

K.-Vásárhely, 1885. november 5-én.

Gábor Péter,

szolgabíró.

2—3

Sz. 5016—1885.

Árverési hirdetmény.

Márkosfalva község szesz és szeszesez italok korcsmárlási joga az 1886., 1887. és 1888. évre kiadandó lévén, az alulirt közbejöttével folyó évi november hó 24-én délután 5 órakor a község házána megtartandó nyilvános árverésen fog eszközöltetni; mi is azon figyelmeztetéssel tétetik közzé, mikép árverezni ohajtók a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzképen az árverés megkezdése előtt letenni kötelesek.

Az árverési feltételek úgy alulirotnál, valamint a körjegyzői irodában is bármikor megtekinthetők.

K.-Vásárhely, 1885. november 5-én.

Gábor Péter,

szolgabíró.

2—3

Nyom Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.